

A KÖZSZOLGÁLTATÁSI MENETREND ELKÉSZÍTÉSÉVEL ÉS MÓDOSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ELJÁRÁS RÉSZLETES SZABÁLYAI

I. A tárgyévi közszolgáltatási menetrend előkészítése, a tervezés folyamata

1. A Megrendelő megbízásával a közlekedésért felelős minisztériumnak a közösségi közlekedés szervezéséért felelős közreműködő szervezete (a továbbiakban: közreműködő szervezet) a menetrend hatályba lépését megelőző 17. hónapban a menetrendi koncepció kidolgozása és aktualizálása érdekében egyeztetést kezdeményez, és ezeket az egyeztetéseket koordinálja. A Megrendelő, a Szolgáltató, a pályahálózat-működtető, a vasúti pályacapacitás-elosztó szervezet és a fejlesztési közreműködő részvételével megtartandó egyeztetés célja az infrastruktúra-fejlesztések várható eredményeinek, a közszolgáltatásra gyakorolt hatásainak, a szolgáltatók jármű- és szolgáltatásfejlesztési elképzeléseinek áttekintése, a fejlesztések összhangjának biztosítása.
Az egyeztetés alapján vasúti vonalanként rögzítik legalább 3 évre a legfontosabb szolgáltatási jellemzőket.
A menetrendi koncepció tartalmazza továbbá az országos törzshálózati vonalak nemzetközi személyszállítási szolgáltatásaira vonatkozó terveket.
A jóváhagyott menetrendi koncepciót a Megrendelő megküldi a Szolgáltatónak jóváhagyását követő 30 napon belül.
2. Megrendelő a tárgyévi közszolgáltatási menetrenddel kapcsolatos megrendelői elvárások egyértelmű kijelölése céljából – tekintettel a menetrendi koncepció tartalmára – a menetrend hatályba lépését megelőző 15. hónap végéig menetrendi felhívást ad ki. A felhívás tartalmazza azokat a szakmai paramétereket, melyek alapján a Szolgáltató a közreműködő szervezettel együttműködve kidolgozza, és a menetrend hatályba lépését megelőző 13. hónap végéig megküldi Megrendelőnek a tárgyévre vonatkozó menetrendi struktúráját. A menetrendi struktúra elsősorban az egyes vonalakra tervezett vonatgyakoróságokat, az ott közlekedő vonatok minőségi besorolását, a közlekedő szerelvények várható típusát, a vonal ütemes vagy nem ütemes jellegét, továbbá a vonal állomásainak és megállóhelyeinek kiszolgálását, az alágazatok közötti integráció javaslatait tartalmazza. A menetrendi struktúra olyan jellegű módosítása esetén, amely a bevétel vagy költség értékre kihatással van, a szolgáltató gazdasági számításokat, terveket köteles bemutatni.
3. A Szolgáltató a menetrendi struktúra alapján az előző évi menetrendhez képest változással érintett vonalakra a hatályba lépést megelőző 11. hónap végéig tanulmány menetvonalakat igényel, és azt megküldi a közreműködő szervezetnek, a Megrendelőnek, továbbá a menetrend tervezésben illetékes egyéb szervezeteknek.
4. A közreműködő szervezet koordinálásával a menetrend hatályba lépését megelőző 9. hónap második hétfőjéig a Megrendelő, a Szolgáltató és az egyéb, együttműködésben érintett szervezetek összehangolják a menetrendi tervezeteket, és döntenek az országos egyeztetésre bocsátandó menetrendről. A Szolgáltató a

menetrend alapján az éves menetvonal igényléseit benyújtja.

5. A tárgyévi menetrend megvitatása céljából a közreműködő szervezet a menetrend hatályba lépését megelőző 8., 7. és 6. hónapban az önkormányzatok és járások, továbbá az érintett szolgáltatók és közlekedésszervezők részvételével menetrendi egyeztetéseket hív össze, amelyeken Szolgáltató állásfoglalásra jogosult képviselő útján vesz részt. A közreműködő szervezet a szolgáltatói, helyi érdekhordozói felvetésekről, javaslatokról emlékeztetőt készít, amelyet a Megrendelőnek előzetes tájékoztatásul megküld, és az észrevételek és módosító javaslatok elfogadásáról a Szolgáltatóval kialakított konszenzus alapján dönt.

A Szolgáltató a módosítási javaslatok átvezetését, a menetvonal igénylések módosítását a menetrend hatályba lépését megelőző 4. hónap első hétfőjéig köteles elvégezni.

6. A vasúti pályakapacitás-elosztó szervezet által kiutalt menetvonalak alapján a Szolgáltató a menetrend hatályba lépését megelőző 3. hónap 2. hétfőjéig felterjeszti a hivatalos menetrendi lapokat a Megrendelő számára. A felterjesztés hiteles és ellenőrizhető formában aláírt és benyújtott menetrendi lapjai tartalmazzák a vonatok menetrendi időadatait, a csatlakozási és átszállási lehetőségeket, a vonat nemét, közlekedési viszonylatát, közlekedési korlátozását, a közlekedéshez kapcsolódó szolgáltatásokat.

A felterjesztés további tartalmi követelményei:

- Teljesítményi összesítő az egyes szegmensek szolgáltatásairól a vonatdarabszám, vonatkilométer és ülőhelykilométer feltüntetésével, a menetrendi évre számított, vonalankénti teljesítmény adatok, valamint az előző menetrendi évre vonatkozó naturália adatok és ezek a %-os változásának feltüntetését tartalmazó táblázata.
- Az aktuális menetrendhez képest végrehajtandó módosítások vasútvonalankénti hatásvizsgálati lapjai, amelyek tartalmazzák a változások rövid összefoglalását, indokait, naturália adatait, a csatlakozásokra, eszköz és személyzet foglalkoztatásra gyakorolt hatásokat, valamint a pénzügyi hatást.
- Az egyes szolgáltatási szegmensekbe sorolt vonatok (vagy kocsik) vonatszám szerinti összesítő listája, amely tartalmazza a vonatok személyszállítási szolgáltatásokról szóló törvény szerinti besorolását, hogy az adott vonat (vagy kocsi) helyjegymentesen, vagy helyjegy megváltásával vehető igénybe, valamint igénybe vehető-e vármegye- és országbérlettel.
- Előzetes és részletes kalkuláció a módosítások hatásaként várható bevételekről, költségekről, az igényelt költségtérítés mértékéről, melyet részletes, befolyásoló tényezőként, követhető összefüggésekkel alátámasztott módon szükséges bemutatni.
- Az előzetes és részletes kalkulációnak az éves módosításokat a megelőző éves módosítás bázisán kell bemutatnia, azaz abban az évközben jóváhagyott módosítások hatásainak is szerepelnie kell.
- Amennyiben az igényelt költségtérítés jelentősen meghaladja a költségvetési soron e címen rendelkezésre álló összeget, az eltérés számszerű és szöveges indoklásának csatolását is.

7. A Megrendelő a közreműködő szervezet állásfoglalásának figyelembevételével az államháztartásért felelős miniszterrel egyetértésben dönt a menetrend elfogadásáról vagy elutasításáról, a nyomdai munkákhoz és a meghirdetéshez való hozzájárulásról a menetrend hatályba lépését megelőző 3. hónap végéig.
8. A menetrendhez kapcsolódó technológiai tervek kidolgozása során a Szolgáltató a vonatok közlekedéséhez kapcsolódó szolgáltatások esetleges változásáról tájékoztatja a Megrendelőt és a közreműködő szervezetet a szerelvények összeállítására vonatkozó terv egyidejű megküldésével.
9. Szolgáltató a menetrendet annak hatályba lépése előtt legalább 30 nappal meghirdeti.

II. A tárgyévi menetrend évközi módosítása

1. Szolgáltató a menetrenddel kapcsolatos állampolgári, önkormányzati, munkáltatói, társszolgáltatói stb. észrevételeket a menetrend hatályba lépésétől kezdődően folyamatosan gyűjti és a beérkezett kérések, vélemények alapján a közreműködő szervezet és az érintett társszolgáltatók bevonásával javaslatot dolgoz ki annak módosítására. A menetrend módosítására évente három alkalommal, a menetrend hatályba lépését követő negyedik hónapban, a nyári menetrendi időszak kezdetekor és a nyári menetrendi időszak végén van lehetőség. Felsoroltakon kívül csak rendkívüli menetrend módosítás kezdeményezhető, amelynek feltételei:
  - az infrastruktúra állapotában olyan változás következett be, amely a szolgáltatás paramétereinek jelentős módosulását eredményezte,
  - intézményi, foglalkoztatói vagy önkormányzati megkeresések, amelyek a hivatásforgalmi utazók hatékonyabb kiszolgálására irányulnak.
2. Amennyiben a módosítási kezdeményezés indokoltságának alátámasztásához e melléklet IV. fejezetében foglaltak alapján utasszámlálás szükséges, azt Szolgáltató az ott részletezett eljárásnak megfelelően elvégzi. Ebben az esetben a módosítási javaslat véglegesítéséhez értelemszerűen az utasszámlálás tapasztalatait is figyelembe kell venni.
3. A Szolgáltató a tervezett módosításra vonatkozóan a vasúti pályakapacitás-elosztó szervezettől megkéri a tanulmány menetrendeket, egyúttal – a rendelkezésre álló pályakapacitások és az utasszámlálás eredményeinek figyelembevételével – összeállítja a módosítási javaslatot, amihez hatáselemzést készít. A tanulmánymenetrendek megkérésének határideje éves menetrend-módosítás esetén a tervezett meghirdetést megelőző 9. hónap, tanulmánymenetrendek megkérésének határideje évközi menetrend-módosítás esetén – a tervezett meghirdetést megelőző 3. hónap.
4. A Szolgáltató a módosítási javaslatot a vasúti pályakapacitás-elosztó szervezet által elkészített tanulmány menetrendekkel, a változásjegyzékkel, a hatáselemzéssel és a kapcsolódó dokumentumokkal együtt – utasszámlálási adatok, önkormányzati és társszolgáltatói megkeresések – a tervezett módosítás életbelépését megelőzően legalább 65 nappal, rendkívüli menetrend módosítás esetén 30 nappal elektronikus

formában juttatja el a Megrendelőhöz és közreműködő szervezethez, aki a Megrendelő megbízásából megkezdi a javaslat véleményezését.

5. A II. 4. pont szerint elkészült előzetes jóváhagyást kérő javaslatot már részletes, befolyásoló tényezőnként, követhető összefüggésekkel alátámasztott módon bemutatott gazdasági hatáselemzéssel szükséges benyújtani. A javaslat benyújtása az éves menetrendváltáskor is szükséges a menetrendváltással módosítani javasolt tételek tekintetében.
6. A közreműködő szervezet a véleményezett módosítási elképzeléseket e melléklet V. fejezetében foglaltaknak megfelelően egyeztetni az érintett társszolgáltatókkal és önkormányzatokkal. Az összes önkormányzati és társszolgáltatói vélemény beérkezését követően, de legkésőbb az e melléklet V. fejezetben meghatározott véleményezési határidő lejártát követően a közreműködő szervezet állásfoglalása alapján a Megrendelő előzetes jóváhagyást ad a módosítások megrendelésére, elektronikus levélben.
7. Az előzetes jóváhagyás alapján a Szolgáltató a menetvonal megrendelések előtt tájékozik a vasúti pályacapacitás-elosztó szervezetnél, hogy a korábban elkészített tanulmány menetrendekben időközben történt-e változás. Amennyiben a vasúti pályacapacitás-elosztó szervezet által előzetesen kiadott tanulmány menetrend, vagy a módosítás célját nem befolyásoló és a Szolgáltató által elfogadható eltéréssel kiserkeszthető menetvonal alapján a megrendelés mégsem lehetséges, a tervezett módosítás nem hajtható végre. Erről a tényről – ide értve az elfogadható változásokat is – a Szolgáltató elektronikus levélben tájékoztatja a Megrendelőt és a közreműködő szervezetet.
8. A Szolgáltató gondoskodik a menetvonal módosítások megrendeléséről, majd a kiutalást követően elkészíti a módosítás teljes anyagát és jóváhagyásra hiteles és ellenőrizhető formában aláírva és benyújtva felterjeszti a Megrendelőnek.
9. A Megrendelő legfeljebb 10 munkanapon belül értesíti a Szolgáltatót és a közreműködő szervezetet a javaslatra vonatkozó döntéséről.
10. Az utazóközönség tájékoztatása érdekében Szolgáltató az engedélyezett módosításokat azok életbe lépését legalább 14 nappal megelőzően, közérthetően megfogalmazva meghirdeti.
11. Rendkívüli helyzet megoldását célzó módosítások bevezetését a közreműködő szervezet a Megrendelő utólagos kontrolljával engedélyezheti Szolgáltató számára. E pont alkalmazásában rendkívüli helyzetnek az tekinthető, amikor a módosításnak (ellátás bővítése vagy annak végrehajtásához feltétlenül szükséges szűkítése) a módosítási folyamat várható lefutási idejénél hamarabb kell életbe lépnie, mivel annak elmaradása esetén sérül vagy veszélybe kerül az ellátás biztonsága. A rendkívüli módosítások leírását és hatáselemzését – amennyiben nincs ettől eltérő megrendelői állásfoglalás - a Szolgáltató utólag, a módosítás életbe lépését követő 14 napon belül megküldi a Megrendelőnek és a közreműködő szervezetnek.

12. Eseti jelleggel, meghatározott időszakhoz köthető zsúfoltságok enyhítésére vonatkozó szolgáltatói javaslatok kidolgozásába, a rendelkezésre álló járműállománnyal leközlekedtethető mentesítő vonatok tervezésébe a Megrendelőt és a közreműködő szervezetet be kell vonni legalább 14 nappal a tervezett közlekedtetést megelőzően. Megrendelő 3 munkanapon belül dönthet az eseti mentesítő vonatok közlekedtetésének tudomásulvételéről, vagy indokolt esetben a közlekedtetés megtagadásáról.
13. A közszolgáltatási személyszállítási szolgáltatások kapacitását és minőségét jelentősen befolyásoló technológiai tervek év közbeni módosításáról a Megrendelőt és a közreműködő szervezetet a bevezetést legalább 14 nappal megelőzően tájékoztatni kell, ezzel egyidőben a technológiai tervet (szerelvény összeállítási rend) a Szolgáltató köteles megküldeni.

III. Vágányzár miatti ideiglenes menetrend módosítás

1. A Szolgáltató a tervezett vágányzárakról Megrendelőt és a közreműködő szervezetet a tervezett intézkedés bevezetését legalább 90 nappal megelőzően elektronikus formában tájékoztatja. Amennyiben a pályahálózat működtetője a vágányzárát a 90 napos határidőnél később hirdeti meg, úgy a Szolgáltató a meghirdetést követő 5 munkanapon belül köteles a tájékoztatást megadni.
2. A vágányzári terveket, az utastájékoztató hirdetményeket és a vágányzári rendeleteket Szolgáltató a közreműködő szervezet részére azok keletkezését követő 5 munkanapon belül megküldi, és a vágányzári értekezletre a közreműködő szervezet képviselője meghívót kap, akadályoztatása esetén az értekezlet jegyzőkönyve megküldésre kerül Megrendelő részére.
A 30 napot meghaladó időtartamra vonatkozó vágányzári menetrendek kidolgozásába és egyeztetésébe – függetlenül a fejlesztési közreműködő vagy pályahálózat-működtető által végzett munkáktól – a Szolgáltató köteles a Megrendelőt és a közreműködő szervezetet bevonni.
Kiutalt, menetvonalak zavarásával és autóbuszos pótlással is járó vágányzáraknál Szolgáltató előzetesen egyeztetni köteles Megrendelővel és a közreműködő szervezettel.
3. A szolgáltató 271/2009. (XII. 01.) Korm. rendelet 7. § (3) bekezdésében foglaltak szerint gondoskodik a vágányzár meghirdetéséről (interneten és az érintett utasforgalmi létesítményeknél hirdetményben való közzétételéről) a változást megelőzően.

IV. Utasszámlálásra vonatkozó szabályok

1. Évközi menetrend módosítás esetén kötelező az utasszámlálás az alábbiak tekintetében:
Eljutási lehetőséget szűkítő módosításnál a szűkítésben érintett útvonalszakaszra, illetve megállókra, vagyis:
  - vonatszüneteltetés és vonateleállítás esetén a vonat teljes útvonalára;
  - útvonal rövidítés és kerülő útirány esetén a továbbiakban nem érintett útvonalszakaszra;
  - megállóhely kivétel esetén a kivett megállókra.
2. Az 1. pontban foglaltak alól kivételt képez, ha a módosítás olyan infrastrukturális változás miatt történik, amely a módosítás bevezetését elkerülhetetlenné teszi. Annak eldöntésére, hogy egy módosítás esetén elfogadható-e az infrastrukturális változás ténye az utasszámlálás kiváltására, a közreműködő szervezet jogosult.
3. Minden egyéb, nem az 1. pontba tartozó évközi menetrend módosítás esetén a közreműködő szervezet dönt arról, hogy a módosítási igény elbírálásához szükséges-e utasszámlálás, illetve – amennyiben igen – az teljes körű vagy célirányos legyen, vagyis:
  - eljutási lehetőségeket nem szűkítő módosításoknál a módosítás jellege által megkövetelt szakaszra és/vagy megállókra;
  - eljutási lehetőséget szűkítő módosításoknál a szűkítés által nem érintett útvonalra, megállókra is;
  - eljutási lehetőséget szűkítő módosításoknál a kapcsolódó vonatokra, autóbuszokra, ez utóbbi esetben a járműre történő felszállás nélkül.
4. Az SLA vonatmérések során a mért vonaton lehetőség szerint – a vizsgálat időtartama alatt legalább egy alkalommal – fel kell mérni az utasszámot, és azt az SLA mérési eredmények rögzítésére szolgáló rendszerben rögzíteni kell. Zsúfoltság esetén becsült érték is meghatározható.
5. A tárgyévet követő évi menetrend tervezési folyamata során a közreműködő szervezet kérheti Szolgáltatót utasszámlálás tartására, amennyiben:
  - a tervezett menetrend módosítás olyan szűkítő jellegű módosítást tartalmaz, ami ezt szükségessé teszi, és
  - a menetvonalak végleges megrendeléséig van még az utasforgalom szempontjából olyan tipikusnak számító időszak hátra, amikor az utasszámlálás releváns adatokat adhat. Tipikus időszaknak számítanak azok a hetek, melyek 5 tanítási munkanapot tartalmaznak, és egyhetes környezetükben nincs munkaszüneti nap, vagy áthelyezett munkanap, vagy nem történik olyan esemény, mely az utasforgalmat lényegesen befolyásolná. Szezonális vonatok esetében a szezonnak megfelelő időszak számít tipikusnak. A számolás megtartásának kérésekor figyelembe kell venni az utasszámlálás előkészítéséhez szükséges időtartamot és a kiértékelés időszükségletét is.

6. Az utasszámlálás csak akkor tekinthető érvényesnek, ha annak ellenőrzésére a közreműködő szervezet számára a lehetőség biztosított. Ezért Szolgáltató a tervezett utasszámlálásról – az arról szóló döntés meghozatalát követően, az utasszámlálás előkészítésének megkezdését legalább 6 munkanappal megelőzően – a közreműködő szervezetet értesíti annak érdekében, hogy a Szolgáltató ezen időtartam alatt a közreműködő szervezet utasszámlálással kapcsolatos javaslatait megismerhesse és azokat a közreműködő szervezettel egyeztethesse. Az utasszámlálás lefolytatása Szolgáltató feladata, a közreműködő szervezet szűrőpróbaszerű ellenőrzéseket végezhet.
7. A közreműködő szervezet a bejelentéstől számított 3 munkanapon belül kérheti az utasszámlálás más időpontban való megtartását, amennyiben feltételezhető, hogy az utasszámlálás eredetileg tervezett időpontjában az utasforgalom a tipikustól jelentősen eltér, illetve indokoltnak ítéli az utasszámlálást egy kapcsolódó vonat / autóbuszjárat közeli időpontban tervezett utasszámlálásával egyazon napon végeztetni. A közreműködő szervezet a szolgáltató járatairól más szolgáltató kapcsolódó vonataira, járataira átszálló utasaira vonatkozóan jogosult a Szolgáltatótól utasszámlálást kérni, ha a rálátási, infrastrukturális feltételek ezt lehetővé teszik a vasúti forgalom akadályozása nélkül. A számolás más időpontban való megtartásának kérésekor figyelembe kell venni az utasszámlálás előkészítéséhez szükséges időtartamot és a kiértékelés időszükségletét is.
8. Amennyiben a Szolgáltató nem ért egyet a közreműködő szervezet valamely döntésével, Megrendelőnél e-mailben kifogással élhet az utasszámlálás szükségessége vagy az időpont áthelyezése ellen. Ilyen esetben a kérdésben Megrendelő dönt, döntéséről 3 napon belül e-mailben értesíti Szolgáltatót és a közreműködő szervezetet.
9. Az utasszámlálás időtartama a módosítás és az utasforgalom jellegétől függően 1-2 hét, de a hetente csak legfeljebb 2 alkalommal közlekedő vonatok esetében legalább 2 hét, amelyet a Szolgáltató előzetesen egyeztet a közreműködő szervezettel. Az utasszámlálás a Megrendelővel és a közreműködő szervezettel egyeztetett módszertan szerint zajlik, a módosítás jellege által megkövetelt szakaszra és/vagy megállókra.
10. Évközi menetrend módosítások esetén nem szezonálisan közlekedő járatoknál csak 1 évnél nem régebbi, vagy mérvadó, a közreműködő szervezetnek előre bejelentett utasszámlálás adatai használhatók fel. Egyéb esetekben a közreműködő szervezet dönt arról, hogy az ettől az időponttól korábbi utasszámlálás adatai elfogadhatók-e.

V. Az évközi menetrend módosítás esetén lefolytatandó önkormányzati és társszolgáltatói egyeztetésekre vonatkozó szabályok

1. Eljutási lehetőséget befolyásoló menetrendi módosítás esetén a közreműködő szervezet vagy a menetrend módosítást kezdeményező Fél – a módosítás terjedelmétől, eljutási lehetőségekre gyakorolt hatásától függően írásban (elektronikus levélben), vagy szükség esetén személyesen (akár online formában) egyeztet a települési önkormányzatokkal. A személyes egyeztetésen a Szolgáltató a közreműködő szervezet értesítése alapján köteles részt venni.
2. Az önkormányzatoknak egyeztetésre kiküldött értesítéseket közérthetően, a változásokra fókuszálva kell megfogalmazni.
3. Amennyiben az önkormányzat a javaslat kézhezvételét követő 10 napon belül nem válaszol, azt a módosítási javaslat elfogadásának kell tekinteni, amely tényre a kiküldött értesítésben az önkormányzat figyelmét külön fel kell hívni.
4. A módosításokat az érintett társszolgáltatókkal (hazai és nemzetközi vasúti társaságok, közforgalmú autóbuszos személyszállítást végző társaságok) is egyeztetni kell. Az egyeztetésekre az 1-3. pontokban foglaltak irányadóak.
5. A tárgyévet követő évi menetrend kidolgozását célzó, a közreműködő szervezet szervezésében lefolytatott önkormányzati egyeztetések az 1. pont szerinti egyeztetéseknek minősülnek.

VI. Menetrend módosításhoz kapcsolódó dokumentumok kezelésére vonatkozó szabályok

1. A menetrend módosítások folyamata során elektronikus dokumentumok kerülnek megküldésre Megrendelő, Szolgáltató és a közreműködő szervezet között. E szabály alól kivételt képez a felterjesztő levél és a módosítási záradék, melyek postai úton is megküldésre kerülnek.
2. Szolgáltató a módosítási javaslatokat kapcsolt dokumentumaikkal együtt e-mailben juttatja el Megrendelőhöz és a közreműködő szervezethez. Az elektronikus levél a módosításhoz kapcsolódó valamennyi dokumentumot tartalmazza, a tartalomra utaló elnevezéssel.